

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.371/2019/4.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Tibold Ágnes előadó bíró

. Osztovits András bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Fister Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Fister Mihály ügyvéd

Az alperes: I. rendű

II. rendű

Az I. rendű alperes képviselője: Dr. Völgyesi Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Völgyesi András ügyvéd

A II. rendű alperes képviselője: Dr. Szigeti Zoltán ügyvéd

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Fővárosi Ítéltábla, 16.Gf.40.267/2019/5. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Budapest Környéki Törvényszék, 3.G.41.071/2016/18. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 12.700 (tizenkétezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A S Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: volt III. rendű alperes) tagjai eredetileg a felperes és az I. rendű alperes voltak. Az I. rendű alperes az üzletrészek 74,99%-ával, a személyi jogos szakgyógyszerész felperes 25,01%-ával rendelkezett. A volt III. rendű alperes önálló képviseleti joggal rendelkező ügyvezetői az I. rendű alperes vezérigazgatója és a felperes, utóbbi a volt III. rendű alperes által működtetett gyógyszertár egyszemélyi felelős vezetője is egyben.
- [2] A felperes a 2016. október 24-én kelt levelében felhívta az I. rendű alperest a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászatisegédeszköz-ellátás, valamint gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló 2006. évi XCVIII. törvény (a továbbiakban: Gyftv.) 83/A. §-ában foglaltaknak

való megfelelés érdekében arra, hogy tizenöt napon belül tegye meg az üzletrész eladási ajánlatát annak érdekében, hogy 2016. december 31-ig a volt III. rendű alperesben a gyógyszerész tulajdoni hányad meghaladja az 50%-ot. Ezt úgy tudják biztosítani, ha az I. rendű alperes az üzletrészből a felperes részére értékesít a törvényben előírt tulajdoni hányad eléréséhez szükséges mértékű részt.

- [3] Az I. rendű alperes 2016. november 17-én az üzletrészből 34/100 (a törzstőke 25%-át kitevő) tulajdoni hányadot elajándékozott a gyógyszerész végzettségű II. rendű alperes részére, ennek következtében az I. rendű alperesnek a volt III. rendű alperesben meglévő üzletrésze az I-II. rendű alperesek közös tulajdonába került. A közös tulajdonú üzletrész képviselője a II. rendű alperes lett. Az ajándékozási szerződésben – többek között – rögzítették, hogy annak megkötésére a Gyftv. előírásainak történő megfelelés érdekében került sor, amely szerint az I. rendű alperes többségi tulajdonosként köteles biztosítani, hogy 2017. január 1-től kezdődően a volt III. rendű alperesben az összes tulajdoni hányad több mint 50%-a gyógyszerészi tulajdonban legyen. Amennyiben az ajándékozási szerződés aláírását követően, akár a jövőre nézve, akár visszamenőleges hatállyal valamely nemzeti, vagy az Európai Unió szervei által hozott jogszabály vagy döntés, bírósági ítélet vagy hatósági, illetve egyéb intézményi határozat, vagy kötelező erejű állásfoglalás az ajándékozási szerződésre okot adó kötelezettség megsemmisítését, megtámadhatóságát, jogszabály-ellenességét vagy a tulajdonhoz való jog sérelmét mondja ki, úgy az alperesek kötelesek helyreállítani az ajándékozási szerződés aláírása előtti üzletrész tulajdonviszonyokat, illetve az I. rendű alperes egyoldalúan is jogosult az ajándékot visszakövetelni.
- [4] A cégbíróság a tagváltozást a 2016. december 8-án kelt és december 10-én közzétett végzésével a cégjegyzékbe bejegyezte.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperes keresetében több jogcímet is megjelölve az alperesek közötti ajándékozási szerződés semmisségének megállapítását, valamint a változásbejegyzést elrendelő végzés hatályon kívül helyezését kérte.
- [6] Előadta, a változásbejegyzési dokumentumokból szerzett tudomást arról, az I. rendű alperes megkerülve őt (és a III. rendű alperesnél dolgozó többi gyógyszerészt), valamint a Gyftv.-ben foglalt rendelkezéseket, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:95. § alapján tilos, jogszabályba ütköző szerződéssel, illetve 6:96. § alapján nyilvánvalóan a jóerkölcsebe ütköző szerződéssel ajándékozta el az üzletrészenek egy részét a II. rendű alperesnek. Az ajándékozási szerződéssel kijátszotta a felperest a Gyftv. 83/A. § (7) bekezdése alapján megillető elővásárlási jogot.
- [7] Utalt arra is, hogy egy gazdasági társaság által kötött ingyenes szerződés vélelmezhetően rosszhiszemű. Az ingyenesség a profitorientált gazdasági társasági tevékenységgel nem egyeztethető össze, e magatartás is a jogszabály megkerülési szándék bizonyítéka.
- [8] Állította, a perbeli ajándékozási szerződés a társasági szerződés módosításának hiányában a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 18. §-ába ütközés folytán is semmis, továbbá a Ptk. 5:78. §-ában foglalt közös tulajdonra vonatkozó rendelkezéseket is sérti, annak következtében a II. r. alperes a tulajdonosi jogait nem tudja gyakorolni a Gyftv.-nek megfelelően. Ezzel összefüggésben hivatkozott a Gyftv. 53., 53/A., 53/B., 73-74. §-ának a megsértésére.
- [9] Az eljárás lefolytatásához fűződő jogi érdekét az elővásárlási jogának sérelme mellett azzal indokolta, hogy azt megalapozza az ajándékozási szerződésnek a Gt. 121. § (2) bekezdésébe és 122. §-ába ütközése is. A III. rendű alperes tagjaként sérültek a tagsági jogai. Jogi érdeke fűződik ahhoz is, hogy a volt III. rendű alperes törvényesen és a társasági szerződésben rögzítettek szerint működjön.
- [10] Az alperesek ellenkérelmükben elsődlegesen a felperes perbeli legitimációjának hiányára

hivatkozással a per megszüntetését, másodlagosan annak megalapozatlansága miatt a kereset érdemi elutasítását kérték.

- [11] Az elsőfokú bíróság a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.351/2017/9. számú részítéletével jogerőre emelkedett 3.G.41.071/2016/10. számú részítéletével a felperes (jelen eljárás tárgyát nem képező) változásbejegyzést elrendelő végzés hatályon kívül helyezésére irányuló kereseti kérelmét elutasította.

Az első- és másodfokú ítélet

- [12] Az elsőfokú bíróság a részítélet meghozatalát követően folytatódó eljárásban hozott ítéletével a keresetet elutasította. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 123. §-ában írt feltételek fennállását vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy a felperes Gyftv. 83/A. § (7) bekezdésében biztosított elővásárlási jogának az alperesekkel szemben való megóvása a megállapítási keresetének előterjesztését lehetővé teszi. A mások között létrejött ajándékozási szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet ezért érdemben vizsgálta, azonban azt – indokai részletes kifejtése mellett – valamennyi jogcímen megalapozatlannak találta.
- [13] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság – a Kúria Gfv.VII.30.369/2018/10. számú végzésével elrendelt új eljárásban hozott – jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [14] Határozata indokolásában rögzítette, az elsőfokú bíróság ítéletét, figyelemmel a Kúria végzésében a felperesnek a megállapításhoz fűződő jogi érdeke fennálltára írtakra, érdemben bírálta felül. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az ítélet hatályon kívül helyezésére alapot adó eljárási szabálysértés nélkül meghozott ítéletében a per eldöntése szempontjából releváns tényállást kellő részletességgel feltárta, és az így feltárt tényekből helytálló jogi következtetést vont le, amelynek indokaival az ítéltábla is egyetértett. A fellebbezésben írtakra tekintettel az alábbiakra mutatott rá.
- [15] A Ptk. 6:95-96. §-aira alapított érvénytelenségi hivatkozás kapcsán hangsúlyozta, az ajándékozási szerződésben részes felek – felperes által rosszhiszeműnek minősített – szándéka önmagában akkor sem eredményez automatikusan semmisséget, ha a cél valóban a felperes elővásárlási joga gyakorolhatóságának a kizárása volt. A semmisség megállapításához szükséges az, hogy a kizárás e módja jogellenes legyen, hogy az e szándék eredményeként megkötött szerződés tiltott szerződésnek minősüljön. A Gyftv. felperes által felhívott rendelkezéseinek célja az elővásárlási jogot biztosító rendelkezéseibe ütköző szerződéssel elérni kívánt joghatás megtiltása, ezért az azokat megkerülő megállapodáshoz – a külön jogszabályban előírt jogkövetkezmény alkalmazása mellett – fűződhet a semmisség joghatása is.
- [16] Az elővásárlási jog a jogosult olyan hatalmassága, amelynél fogva a tulajdonos dologát megveheti, ha a tulajdonos harmadik személynek akarja eladni. Az elővásárlási jog azonban kizárólag a visszterhes adásvételi szerződéshez kapcsolódhat, az adásvételi szerződés létrejöttének egy speciális esetköre, az elővásárlási jog ajándékozási szerződés esetében értelmezhetetlen. A jogalkotó az ajándékozás lehetőségét nem zárta ki. Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a Gyftv. az előírt tulajdonosi szerkezet kialakításához szükséges tulajdonátruházás esetére az átruházás jogcímét nem korlátozta. Mindennek következtében nem kell megvételtre felajánlani az üzletrészt, ha azt nem adásvételi szerződéssel, pénzszolgáltatás ellenében kívánják elidegeníteni, hanem elajándékozzák.
- [17] Az ítéltábla rámutatott, az ilyen természetű elidegenítések megakadályozását szolgálhatja az a társasági szerződéses kikötés, amely az üzletész kívülállóra történő minden jellegű elidegenítéséhez a társaság beleegyezését írja elő [Gt. 126. § (1); Ptk. 3:167. § (6)], a perbeli esetben azonban a társasági szerződés ilyen kikötést sem tartalmazott. Tekintettel arra, hogy az ilyen ügyletek megelőzésére a korábbi III. rendű alperes tagjainak lett volna jogszabály által biztosított lehetősége, a perbeli ajándékozás nem ütközik nyilvánvalóan a jóerkölcsbe. Az ingyenesség önmagában nem alapoz meg jogszabályba ütközést, illetve nem minősül jogszabály megkerülésének.

- [18] Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy az ajándékozási szerződés más ügyletet nem leplez, leplezni kívánt eltérő szerződést a felperes maga sem jelölt meg, a felek szándéka ténylegesen az ingyenes átruházásra irányult.
- [19] A Gyftv. 74. § (6) bekezdése előírja az 50%-ot meghaladó gyógyszerészi tulajdon biztosításának kötelezettségét, valamint ezen túl a gyógyszerészi tulajdoni hányadra eső jogosultságok tényleges érvényesíthetőségének biztosítását is, utóbbit azonban a működés körében felmerülő kérdésnek minősítve, az erre vonatkozó szabályozást a társasági szerződés rendelkezéseinek körébe utalja. A gyógyszerész-tulajdonnak megfelelő arányú szavazati jog tényleges gyakorolhatósága a társaság működése során felmerülő, a társasági szerződés szabályozására tartozó kérdés, amely – a biztosítottság hiánya esetén – kiválthatja a felügyelő hatóság eljárását és szankcióját, és törvényességi felügyeleti eljárásra adhat alapot, azonban az ajándékozási szerződést nem teszi érvénytelenné. A Gyftv. 74. § (6) bekezdése a tagok azon megállapodását minősíti semmisnek, amely nem biztosítja a gyógyszerészi tulajdoni hányad tekintetében a tagsági jogoknak a tulajdoni hányadnak megfelelő gyakorlását. Az ítéletábra egyetértett ezért elsőfokú bíróság álláspontjával, miszerint a közös tulajdonra vonatkozó döntéshozatali szabályok esetleges sérelme nem eredményezheti az ajándékozási szerződés semmisségét.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [20] A felperes felülvizsgálati kérelmében – tartalma szerint – a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a keresetének helyt adó döntés hozatalát, másodlagosan a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Felsorolta, hogy a jogerős ítélet a Ptk. 3:165. §-ába, 168. § (1) bekezdésébe, 5:78. § (1) bekezdésébe, 6:88. § (1) és (3) bekezdésébe, 6:95. §-ába, 6:96. §-ába, a Gyftv. 53/D §. (2), (11) bekezdésébe, 73. § (1) bekezdésébe, a 74. § (1) és (6) bekezdésébe, 75. §-ába, végül 83/A. § (7) bekezdésébe ütközik.
- [21] A per során keletkezett határozatok részletes ismertetését követően előadta, miszerint a keresetindítási jogát, jogi érdekeltségét mind az elsőfokú eljárásban, mind a másodfokú eljárásban, mind a megismételt másodfokú eljárásban megfelelően igazolta. Változatlan álláspontja szerint a jogerős ítélet a Ptk. 6:88. § (3) bekezdésébe ütközik.
- [22] Felperes véleménye szerint az ítéletábra a megismételt eljárásban sem folytatott le semmilyen bizonyítást, ami egyértelművé tenné, hogy eleget tett a Kúria végzése 25. pontjában foglaltaknak. A megismételt eljárásban sem vizsgálta az ajándékozási szerződés semmisségét, a gyógyszerész-tulajdoni hányadnak megfelelő arányú szavazati jog tényleges gyakorolhatósága a társaság működése során felmerülő, a társasági szerződés szabályozására tartozó kérdés, amely – a biztosítottság hiánya esetén – kiválthatja a felügyelő hatóság eljárását és szankcióját, és törvényességi felügyeleti eljárásra adhat alapot, azonban az ajándékozási szerződést nem teszi érvénytelenné. A Gyftv. 74. § (6) bekezdése a tagok azon megállapodását minősíti semmisnek, amely nem biztosítja a gyógyszerészi tulajdoni hányad tekintetében a tagsági jogoknak a tulajdoni hányadnak megfelelő gyakorlását. Az ítéletábra egyetértett ezért elsőfokú bíróság álláspontjával, miszerint a közös tulajdonra vonatkozó döntéshozatali szabályok esetleges sérelme nem eredményezheti az ajándékozási szerződés semmisségét.
- [23] A felperes álláspontja szerint a megismételt másodfokú eljárásban az ítéletábra érdemben nem vizsgálta az ajándékozási szerződés semmisségét, azt hogy az ajándékozási szerződés tekintetében a felperes által hivatkozott érvénytelenségi okok fennállnak-e.
- [24] Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. A II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [25] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.

- [26] Felperes a felülvizsgálati kérelmében számos megsértett jogszabályhelyet megjelölt, azonban kizárólag a Ptk. 6:88. § (3) bekezdésével összefüggésben fejtette, ki, hogy milyen alapon tekinti a jogerős ítéletet jogszabálysértőnek. A Kúria utal az rPp. 272. § (2) bekezdésében és az azt értelmező, a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK véleményben írtakra, amelyek értelmében a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabály megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt konkrétan megjelöli a megsértett jogszabályhelyet, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokát ismerteti. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a fenti tartalmi követelményekkel. A felülvizsgálati kérelem azon hivatkozásai, amelyek nem elégítik ki a fenti minimális tartalmi követelményeket, érdemben nem bírálhatók el. A Kúria a fentebb kifejtettekre tekintettel nem vizsgálhatta a jogerős ítélet azon jogszabályhelyekbe ütközését, amelyek vonatkozásában a felülvizsgálati kérelem a jogszabálysértés indokait nem tartalmazta.
- [27] Felperes a jogerős ítélet Ptk. 6:88. § (3) bekezdésébe ütközését alaptalanul állította. A Kúria a perben korábban hozott, Gfv. VII. 30.369/2018/10. számú, a másodfokú ítéletet hatályon kívül helyező és a másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasító végzését azzal indokolta, hogy a felperesnek közvetlen jogi érdeke fűződik a volt III. rendű alperes törvényes működéséhez, a gyógyszerár működésének fenntartásához, jog- és életviszonyaira ezért közvetlenül kihat, illetve kihat, ha a perbeli ajándékozási szerződés, illetve az annak következtében kialakult tulajdonosi struktúra – állításának megfelelően – jogszabálysértő. Az új eljárásban ezért meghagyta a másodfokú bíróságnak, hogy érdemben vizsgálja az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtett, az ajándékozási szerződés érvénytelensége körében elfoglalt álláspont helytállóságát a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között.
- [28] Az új eljárásban a másodfokú bíróság ezen útmutatásnak megfelelően járt el, és jelen határozat [14]-[19] pontjaiban ismertettek szerint érdemben vizsgálta a felperesi keresetet a fellebbezés és az ellenkérelem keretei között. Részletes indokolással ellátva kifejtette, miért ért egyet az elsőfokú bíróság indokaival, miszerint a per tárgyát képező ajándékozási szerződés a felperes által megjelölt okokból nem tekinthető érvénytelennek. A felperes a jogerős ítéletben szereplő érveket a felülvizsgálati kérelmében nem cáfolta, azok ismertetésén túl e körben további előadása nem volt, ezért azok helytállóságát a Kúria – utalva a felülvizsgálati kérelem minimális tartalmi követelményei körében korábban írtakra – nem vizsgálhatta.
- [29] A felperes felülvizsgálati kérelmében a továbbiakban azt sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást nem folytatott le, azonban felülvizsgálati kérelmében eljárási szabálysértést, ezen érvelése alátámasztására megsértett jogszabályhelyet nem jelölt meg. Ez önmagában kizárta e kérdés vizsgálatát, figyelemmel a [26] pontban kifejtettekre. Ettől függetlenül a Kúria megjegyzi, hogy a perben korábban hozott hatályon kívül helyező végzésében Kúria a fellebbezés érdemi elbírálására utasította az ítéletátlát, további bizonyítás eljárás lefolytatásának szükségességére nem utalt. A felperes az elsőfokú ítélet ellen benyújtott részletes fellebbezésében maga sem indítványozta további bizonyítás lefolytatását, jogi érvelése alátámasztásaként a keresetéhez mellékelte dokumentumokra, a már meghallgatott tanúk vallomására és az általa felhívott jogszabályi rendelkezésekre hivatkozott.
- [30] Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

- [31] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelemre tekintettel a felperes az rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles az I. rendű alperes jogi képviselői díjból álló felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. Ennek összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján határozta meg.
- [32] A végzés elleni felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [33] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2020. szeptember 8.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes sk. előadó bíró, Dr. Osztovits András sk. bíró

A kiadmány hitelül:

/Seres Józsefné/
tisztviselő